

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Вікторія Віталіївна Петрук

**ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ТА
РЕКРЕАЦІЇ**

Методичні рекомендації щодо виконання практичних робіт
та самостійної роботи студентів

Луцьк–2022

УДК 37.091.217:379.8(072)

П-30

Рекомендовано до друку науково-методичною радою Волинського національного університету імені Лесі Українки (протокол № 1 від «21» вересня 2022 р.).

Рецензенти:

Сільвестрова О.Ю. – кандидат філософських наук, доцент кафедри соціогуманітарних технологій Луцького технічного університету;

Чернета С. Ю. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Петрук В.В.

П-30 Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації : методичні рекомендації щодо виконання практичних робіт та самостійної роботи студентів / укладач Вікторія Віталіївна Петрук. Луцьк. 2022. 38 с.

У виданні розкрито теоретичні основи дозвілля, історичні аспекти його виникнення та розвитку, специфіка та особливості його організації з різними віковими групами. Висвітлено прикладні аспекти організації дозвілля, розглянуто використання різноманітних форм і методів, змістовні напрямки та принципи організації дозвілля; механізми керування культурно-дозвіллевою сферою; специфіку потреб, інтересів, установок, мотивів дозвіллевої активності дітей, молоді та дорослих.

Рекомендовано студентам денної форми навчання галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота.

УДК 37.091.217:379.8(072)

©Петрук В.В., 2022

©Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Структура навчальної дисципліни.....	9
3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни.....	11
4. Розподіл балів та критерії оцінювання з навчальної дисципліни.....	27
5. Зразок тестових завдань для самоконтролю та підсумкового контролю.....	28
6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	34

ВСТУП

Анотація курсу. Навчальний курс «Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації» належить до циклу нормативних дисциплін професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота зі спеціальності 231 Соціальна робота освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота» вивчається в четвертому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення навчальної дисципліни відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі: 30 годин лекційних, 32 год. практичних, 8 год. консультації та 50 год. самостійної роботи.

Дана дисципліна відіграє важливу роль у професійній підготовці фахівця з соціальної роботи, так як передбачає систематизацію та впорядкування конкретних знань і навичок щодо проведення культурного дозвілля школярів та молоді, збагаченими інноваційними досягненнями науки, що є підґрунтям формування професійних компетентностей сучасного фахівця даної сфери.

Пререквізити (педагогіка, теорія навчання та виховання, загальна, вікова та соціальна психологія, основи сімейного виховання) / Постреквізити (Соціально-педагогічна робота в закладах освіти, соціальна інтеграція осіб з інвалідністю, різні практики).

Методичні рекомендації щодо виконання практичних робіт та самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації» побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації освітнього процесу у закладах вищої освіти.

Завдання для самостійної роботи до кожної теми визначають вимоги до рівня підготовки студентів до практичних занять.

Тестові завдання для самоконтролю та підсумкового контролю мають на меті орієнтувати студентів на рівень і якість здобуття знань, вмінь, навичок та самоперевірки готовності до підсумкового контролю. Зміст

тестових завдань відображає основні положення, категорії, поняття навчальної дисципліни.

Рекомендована література до кожної теми включає посібники, наукові фахові статті, використання яких в освітньому процесі має основний характер.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1.1.

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	23 Соціальна робота	Нормативна
		Рік навчання 2
Кількість годин / кредитів 120 / 4	231 Соціальна робота	Семестр 4-ий
		Лекції 30 год.
ІНДЗ: немає	Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота Бакалавр	Практичні (семінарські) 32 год.
		Самостійна робота 50 год.
		Консультації 8 год.
Мова навчання		українська

Мета навчального курсу: є формування у студентів уявлення про розумно організоване дозвілля в різних освітніх закладах, специфіка та особливості його організації з різними віковими групами, що дає змогу збагатити духовний світ дитини, виховує естетичні смаки, стимулює розвиток здібностей, інтелекту, уяви, активізує пізнавальну і трудову діяльність, вміння визначити вільний час і раціонально заповнити його, що залежить від смаків та інтересів дітей та молоді.

Завдання курсу:

- сформувати у студентів знання ключових понять стосовно дозвілєвої діяльності;
- вивчити і практично використовувати різноманітні форми й методи організації дозвілля;
- вдосконалювати професійну майстерність та організаторські здібності майбутнього організатора дозвілля;
- сформувати у студентів арсенал непростих дозвілєвих вмінь, які могли б проникнути у різні сфери життєдіяльності школярів та молоді: заняття спортом, технічною творчістю, охорони природи, організації суспільно корисної праці, заняття у гуртках художньої самодіяльності і читання цікавих книг, переглядом та обговоренням телефільмів, спектаклів, дитячих програм, відвідання музеїв, виставок, організація походів, прогулянок на природу тощо.

Результати навчання (компетентності) з дисципліни «Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації» визначені згідно освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота» професійної підготовки бакалавра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота,

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 5. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 7. Здатність до співпраці у міжнародному середовищі та розпізнавання міжкультурних проблем у професійній практиці.

ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 14. Здатність до застосування методів менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

ФК 18. Здатність до генерування нових ідей та креативності у професійній сфері.

ФК 22. Здатність вибору і реалізації технологій соціально-педагогічної роботи з дітьми та молоддю, з різними категоріями суб'єктів соціальної роботи в закладах освіти, позанавчальних закладах та закладах соціального спрямування.

ФК 23. Здатність організувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів.

ФК 24. Здатність організувати і координувати волонтерську діяльність.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРЗ4. Теоретично аргументувати шляхи подолання проблем та складних життєвих обставин, обирати ефективні методи їх вирішення, передбачати наслідки.

ПРУ3. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

ПРУ4. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

ПРУ6. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

ПРУ 9. Забезпечувати інклюзивні процеси, виявляти особливості та шляхи покращення життєдіяльності дітей та молоді з інвалідністю у соціальному середовищі.

ПРУ10. Організовувати та проводити соціально-педагогічний тренінг з різними категоріями клієнтів.

ПРК2. Встановлювати та підтримувати взаємини з клієнтами на підґрунті взаємної довіри та відповідно до етичних принципів і стандартів соціальної роботи, надавати їм психологічну підтримку й наснажувати клієнтів.

ПРК3. Налагоджувати співпрацю з представникам різних професійних груп та громад; використовувати стратегії індивідуального та колективного представництва інтересів клієнтів.

ПРАіВ1. Розробляти перспективні та поточні плани, програми проведення заходів, оперативно приймати ефективні рішення у складних ситуаціях.

ПРАіВ 4. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

ПРАіВ 5. Приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки.

ПРАіВ 6. Застосовувати методи менеджменту для організації власної професійної діяльності та управління діяльністю соціальних робітників і волонтерів, іншого персоналу.

2. Структура навчальної дисципліни зображена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Назви змістових модулів і тем	Усього ¹	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю ²	Бал оцінювання
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації дозвілля							
Тема 1. Теоретичні основи дозвілля	7	2	2	3		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	3
Тема 2. Історичний та порівняльний аналіз дозвілля	7	2	2	3		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 3. Особливості дозвіллевої роботи з різними категоріями населення	8	2	2	3	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 4. Основні інститути культурно-дозвіллевої сфери	8	2	2	3	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 5. Методика організації масової дозвіллевої діяльності	9	2	2	4	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	3
Разом за модулем 1	39	10	10	16	3	Т/МКР	20
Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти організації дозвілля							

Тема 6. Анімаційна діяльність педагога соціального	8	2	2	3	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	3
Тема 7. Технології організації дитячих свят	9	2	2	4	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 8. Гра в структурі дозвілля	8	2	2	3	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 9. Організація сімейного дозвілля	8	2	2	4		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 10. Релігійні свята й обряди у структурі дозвілля	7	2	2	3		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 11. Управління сферою дозвілля	7	2	2	3		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	3
Разом за модулем 2	47	12	12	20	3	Т/МКР	20
Змістовий модуль 3. Особливості організації дозвілля в закладах освіти							
Тема 12. Організація дозвілля в дошкільному закладі	9	2	2	4	1	ДС, Т, РЗ/К, ІНДЗ, РМГ	3
Тема 13. Організація дозвілля з дітьми шкільного віку	10	2	4	4		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 14. Дозвіллева діяльність в позашкільних навчальних закладах	7	2	2	3		ДС, Т, РЗ/К, РМГ	2
Тема 15. Специфіка молодіжного дозвілля	8	2	2	3	1	ДС, Т, РЗ/К, РМГ	3
Разом за модулем 3	34	8	10	14	2	Т/МКР	20
Всього годин / Балів	120	30 ³	32	50	8	Максималь	100

						на кількість балів	
--	--	--	--	--	--	--------------------	--

Примітки: 1 Всього годин лекцій і практичних занять. 2 Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації дозвілля

Тема 1. Теоретичні основи дозвілля

Соціальна сутність вільного часу. Дозвілля та творча діяльність у структурі вільного часу. Сутність і змістові параметри дозвілля. Функції та рівні дозвілля. Закономірності дозвілля. Принципи дозвілля.

Практичне заняття 1.

1. Соціальна сутність вільного часу.
2. Дозвілля та творча діяльність у структурі вільного часу.
3. Сутність і змістові параметри дозвілля.
4. Функції та рівні дозвілля.
5. Закономірності дозвілля.
6. Принципи дозвілля.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Написати есе на тему «Мій вільний час».

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство: навч. вид. / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
2. Воловик А. Ф. Педагогіка дозвілля: підручник / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. Х.: ХДАК, 1999. 332 с.
3. Гімро І. В. Історія та теорія дозвілля / І. В. Гімро // Позашкільна освіта. 2012. № 11. С. 2 – 6.

4. Максимовська Н. О. Наукові засади розвитку соціальної педагогіки дозвілля / Н. О. Максимовська // Освіта та педагогічна наука. 2012. № 5 – 6 (154 – 155). С. 37 – 42

5. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник / І. В. Петрова. К. : Кондор, 2005. 408 с. URL: https://lvkm.com.ua/images/Docs/20_21_Dustancijne_navchanny/%D0%A8%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%BE_4%D0%BA/%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F_%D0%B2_%D0%B7%D0%B0%D1%80%D1%83%D0%B1%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0%D1%85.pdf

6. Харченко С. Я. Організація вільного часу школярів: навч.-метод. посіб. / С. Я. Харченко, І. В. Белецька, Т. С. Гаміна. Луганськ: Альма-матер, 2007. С. 14 – 32.

Тема 2. Історичний та порівняльний аналіз дозвілля

Дозвілля у первісному суспільстві. Античні погляди Платона та Аристотеля на дозвілля. Уявлення про дозвілля древніх греків. Дозвілля Римської імперії. Особливості дозвілля у період Середньовіччя. Дозвілля Давньої Русі. Культурне збагачення вільного часу в другій половині XIX ст. – на початку XX ст. Дозвілля дітей та молоді у системі позашкільної освіти XX ст. Основні сучасні тенденції функціонування індустрії дозвілля та розваг за рубежом.

Практичне заняття 2.

1. Дозвілля у первісному суспільстві. Античні погляди Платона та Аристотеля на дозвілля. Уявлення про дозвілля древніх греків. Дозвілля Римської імперії.

2. Особливості дозвілля у період Середньовіччя.

3. Дозвілля Давньої Русі.

4. Культурне збагачення вільного часу в другій половині XIX ст. – на початку XX ст.

5. Дозвілля дітей та молоді у системі позашкільної освіти XX ст.

6. Основні сучасні тенденції функціонування індустрії дозвілля та розваг за рубежом.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Заповнити таблицю.

Історичний період	Форми та види дозвілля
-------------------	------------------------

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство: навч. вид. / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
2. Воловик А. Ф. Педагогіка дозвілля: підручник / А. Ф. Воловик , В. А. Воловик. Х.: ХДАК, 1999. 332 с.
3. Гімро І. В. Історія та теорія дозвілля / І. В. Гімро // Позашкільна освіта. 2012. № 11. С. 2 – 6.

Тема 3. Особливості дозвіллевої роботи з різними категоріями населення

Особливості організації дозвілля дорослих. Дозвіллева діяльність з особами похилого віку. Специфіка дозвіллевої роботи з особами з обмеженими можливостями.

Практичне заняття 3.

1. Особливості організації дозвілля дорослих.
2. Дозвіллева діяльність з особами похилого віку.
3. Специфіка дозвіллевої роботи з особами з обмеженими можливостями.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Запропонувати сценарії проведення дозвілля для дорослих, людей похилого віку, осіб з обмеженими можливостями.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Паскаль О.В. Соціальна робота у сфері дозвілля / О. В. Паскаль : навч. посібник. Одеса: Поліграф, 2007. 120 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/649/1/%D0%9F%D0%B0%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D1%83%20%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F.pdf>
2. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник / І. В. Петрова. К. : Кондор, 2005. 408 с.
3. Соціокультурна робота за рубежом. URL: http://document.kdu.edu.ua/metod/2019_1485.pdf

Тема 4. Основні інститути культурно-дозвілєвої сфери

Діяльність культурно-просвітніх закладів. Специфіка діяльності спортивно-рекреаційних закладів. Організація дозвілля у видовищних закладах. Культурно-дозвілєва діяльність розважальних закладів.

Практичне заняття 4.

1. Діяльність культурно-просвітніх закладів.
2. Специфіка діяльності спортивно-рекреаційних закладів.
3. Організація дозвілля у видовищних закладах.
4. Культурно-дозвілєва діяльність розважальних закладів.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Охарактеризувати основні інститути культурно-дозвілєвої сфери.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Дозвілля в зарубіжних країнах. URL: http://e-pidruchniki.com/book/9_Dozvillya_v_zarybijnih_krainah.html
2. Паскаль О.В. Соціальна робота у сфері дозвілля / О. В. Паскаль : навч. посібник. Одеса: Поліграф, 2007. 120 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/649/1/%D0%9F%D0%B0%D1%81%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D1%83%20%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F.pdf>

[1%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%8C%20%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%20%D1%83%20%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%96%20%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F.pdf](#)

3. Цимбалюк Наталія Миколаївна. Інституціональна модернізація культурно-дозвіллевої сфери в Україні : Дис... д-ра соціол. наук: 22.00.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. К., 2005. 375арк. Бібліогр.: арк. 340-375.

Тема 5. Методика організації масової дозвіллевої діяльності

Поняття масової дозвіллевої діяльності. Святкова ситуація як основний інструмент процесу організації масового дозвілля. Методика організації розважальної форми дозвілля. Реклама як основний інструмент організації дозвілля та канал передачі інформації. Форми і методи організації роботи у сфері дозвілля. Методика їх проведення.

Практичне заняття 5.

1. Поняття масової дозвіллевої діяльності.
2. Святкова ситуація як основний інструмент процесу організації масового дозвілля.
3. Методика організації розважальної форми дозвілля.
4. Реклама як основний інструмент організації дозвілля та канал передачі інформації.
5. Форми і методи організації роботи у сфері дозвілля. Методика їх проведення.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Створити рекламу заходу для різних категорій населення.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство: навч. вид. / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
2. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності / Т. І. Ковальчук. К. : ДАКККіМ, 2010. Ч. І. – 277 с.
3. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник / І. В. Петрова ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Український центр культурних досліджень. К. : Кондор, 2008. 406 с.
4. Яременко Н. В. Дозвіллезнавство : навч. посібник / Н. В. Яременко. Фастів : Поліфаст, 2007. 460 с.

Змістовий модуль 2. Прикладні аспекти організації дозвілля

Тема 6. Анімаційна діяльність соціального педагога

Сутність анімаційної діяльності. Анімаційна діяльність в туризмі. Анімаційні послуги та програми у готельному комплексі. Основи анімаційного менеджменту.

Практичне заняття 6.

1. Сутність анімаційної діяльності.
2. Анімаційна діяльність в туризмі.
3. Анімаційні послуги та програми у готельному комплексі.
4. Основи анімаційного менеджменту.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Запропонувати анімаційні послуги в різних дозвіллевих інститутах.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Балик С.І. Організація анімаційних послуг в туризмі / С.І. Балик, О.М.Кравець. Харків: ХНАМГ, 2008. 197 с.

2. Деякі аспекти розвитку творчого потенціалу учнівської молоді засобами соціально-педагогічної анімації. URL :

<http://oldconf.neasmo.org.ua/node/769>

3. Максимовська Н.О. Система анімаційної соціально-педагогічної діяльності: інноваційний вимір / Н.О.Максимовська // Педагогічні науки:

теорія, історія, інноваційні технології. Суми, Сум ДПУ імені А.С.Макаренка, 2017. № 5 (69). С. 121-131.

4. Соціально-педагогічні аспекти анімаційної діяльності. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/esu/article/download/3184/3613/>

Тема 7. Технології організації дитячих свят

Свято як соціокультурний феномен. Методика організації і проведення дитячого свята. Етапи підготовки та проведення свята. Характерні риси сучасного свята.

Практичне заняття 7.

1. Свято як соціокультурний феномен.
2. Методика організації і проведення дитячого свята.
3. Етапи підготовки та проведення свята.
4. Характерні риси сучасного свята.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Написати сценарій проведення дитячого свята.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Житницький А. З. Драматургія масових театралізованих заходів: навч. посіб. 3-тє видання, перероблене і виправлене / А. З. Житницький. Харків: Тимченко, 2007. 128 с.

2. Кулинич Н. В. Енциклопедія дитячого свята. Сценарії свят: вірші, пісні, фольклорний матеріал; розробка творчих занять; методичні поради / Н. В. Кулинич, Л. В. Савченко Харків: Основа, 2009. 272 с.

3. Методичні рекомендації щодо організації дитячих свят. URL: http://dnz238.edu.kh.ua/metodichna_robota/metodichni_rekomendacii_schodo_organizacii_dityachih_svyat_v_doshkiljnih_navchaljnih_zakladah/

4. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навчально-методичний посібник / За ред. Г. С. Тарасенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.

5. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: підручник. / І. В. Петрова. К.: Кондор, 2005. 408 с.

6. Сучасні технології організації дитячих свят. URL: <https://jak.koshachek.com/articles/suchasni-tehnologii-organizacii-ditjachih-svjat-1.html>

7. Шуть М. М. Організація дитячих свят / М. М. Шуть. К.: Шк. світ, 2010. 128 с.

Тема 8. Гра в структурі дозвілля

Характеристика малорухливих ігор за метою та способом проведення. Роль та місце конкурсів у дозвіллі дітей та молоді. Телевізійні ігри-конкурси. Особливості проведення інтелектуальних ігор. Сутність сюжетно-рольової гри. Особливості ігрової діяльності під музику. Методика та вимоги до проведення гри.

Практичне заняття 8.

1. Характеристика малорухливих ігор за метою та способом проведення.
2. Роль та місце конкурсів у дозвіллі дітей та молоді. Телевізійні ігри-конкурси.
3. Особливості проведення інтелектуальних ігор.
4. Сутність сюжетно-рольової гри.
5. Особливості ігрової діяльності під музику.
6. Методика та вимоги до проведення гри.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Запропонувати ігри для різних вікових категорій дітей.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Бабенко Н. Б. Дозвілля сім'ї. Теоретичні та емпіричні аспекти : монографія / Н. Б. Бабенко. – К. : ДАКККіМ, 2001. – 157 с.
2. Беленька Г. В. Здоров'я дитини – від родини / Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, М. А. Машовець. – К. : СПД Богданова А М., 2006. – 220 с.

3. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
4. Гра в структурі дозвілля. URL: <https://www.shag.com.ua/gra-v-strukturi-dozvillya.html>
5. Гра як спосіб організації корисного дозвілля підлітків. URL: <https://vseosvita.ua/library/gra-ak-sposib-organizacii-korisnogo-dozvilla-pidlitkiv-43690.html>
6. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності / Т. І. Ковальчук. – К. : ДАКККіМ, 2010. – Ч. І. – 277 с.
7. Структура гри - психологія і педагогіка гри. URL: <http://psih.pp.ua/struktura-gri-psihologiya-i-pedagogika-gri.html>

Тема 9. Організація сімейного дозвілля

Теоретичні основи сімейної дозвіллевої діяльності. Спільний відпочинок дітей та батьків. Форми сімейного дозвілля. Методики організації сімейних свят. Літній відпочинок дітей у колі родини.

Практичне заняття 9.

1. Теоретичні основи сімейної дозвіллевої діяльності.
2. Спільний відпочинок дітей та батьків.
3. Форми сімейного дозвілля.
4. Методики організації сімейних свят.
5. Літній відпочинок дітей у колі родини.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Написати есе на тему «Дозвілля нашої родини».

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство: навч. вид. / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. К. : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
4. Дозвілля в зарубіжних країнах. URL: http://e-pidruchniki.com/book/9_Dozvillya_v_zarybijnih_krainah.html

2. Дозвілля в сім'ї. URL:

<https://polyanischool.jimdofree.com/app/download/14828439725/%D0%B4%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D1%96%D0%BB%D0%BB%D1%8F+%D0%B2+%D1%81%D1%96%D0%BC%D1%97.pdf?t=1512400429>

3. Правила сімейного дозвілля. URL: <https://zn.ua/ukr/family/pravila-simeynogo-dozvillya-.html>

4. Яременко Н. В. Дозвіллезнавство : навч. посібник / Н. В. Яременко. Фастів : Поліфаст, 2007. 460 с.

Тема 10. Релігійні свята й обряди у структурі дозвілля

Головні загальнохристиянські свята. Особливості проведення Різдвяних свят в Україні. Новий рік, народні звичаї, обрядові елементи. Великодні свята в Україні. Писанкарство. Загальні підходи при організації та проведенні релігійних християнських свят.

Практичне заняття 10.

1. Головні загальнохристиянські свята.
2. Особливості проведення Різдвяних свят в Україні.
3. Новий рік, народні звичаї, обрядові елементи.
4. Великодні свята в Україні. Писанкарство.
5. Загальні підходи при організації та проведенні релігійних християнських свят.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Запропонувати сценарій релігійного свята або обряду.

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Балушок В. Обряди ініціації українців та давніх слов'ян. Львів. Нью-Йорк. М. П. Коць. 1998. 216 с.
2. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святково-обрядової культури українців. К.: Унісерв, 2000. 191 с.

3. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 208 с.
4. Матвєєва Н. П. Святі і свята України: календар церковних свят і народних традицій: Словник-довідник / Матвєєва Н. П., 1995.
5. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис. Київ : Оберіг, 1993. 590 с.
6. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності / Т. І. Ковальчук. – К. : ДАКККіМ, 2010. – Ч. І. – 277 с.
7. Скуратівський В.Т. Український народний календар. К. : Техніка, 2003. 384 с.
8. Українці: Свята. Традиції. Звичаї / уклад. І. Коверець. Донецьк : Альфа-Прес, 2004. 304 с.
9. Християнські релігійні свята і обряди/ Релігієзнавство. URL: https://pidru4niki.com/16851029/religiyeznavstvo/hristiyanski_religiyni_svyata_o_bryadi

Тема 11. Управління сферою дозвілля

Дозвілля в контексті культурної політики. Державний сектор управління дозвіллевою сферою. Дозвіллеві об'єднання добровільного сектору. Особливості розвитку індустрії дозвілля.

Практичне заняття 11.

1. Дозвілля в контексті культурної політики.
2. Державний сектор управління дозвіллевою сферою.
3. Дозвіллеві об'єднання добровільного сектору.
4. Особливості розвитку індустрії дозвілля.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

Написати есе на тему «Особливості розвитку дозвілля міста, села».

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Воловик, А. Ф. Педагогіка дозвілля [Текст] : підручник / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. Харків : ХДАК, 1999. 329 с.

2. Гончаренко, С. У. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко. К. : Либідь, 1997. 376 с.

3. Дозвілля в зарубіжних країнах. URL: http://e-pidruchniki.com/book/9_Dozvillya_v_zarybijnih_krainah.html

Змістовий модуль 3. Особливості організації дозвілля в закладах освіти

Тема 12. Організація дозвілля в дошкільному закладі

Особливості організації дозвілля дітей дошкільного віку. Педагогічні умови, що забезпечують ефективність взаємодії дошкільного закладу у створенні дозвілля дітей. Форми і методи організації дозвілля дітей в ДНЗ. Значення гри для дитини дошкільного віку. Основні цілі діяльності психолога, вихователя в організації дозвілля дитини

Практичне заняття 12.

1. Особливості організації дозвілля дітей дошкільного віку.
2. Педагогічні умови, що забезпечують ефективність взаємодії дошкільного закладу у створенні дозвілля дітей.
3. Форми і методи організації дозвілля дітей в ЗДО.
4. Значення гри для дитини дошкільного віку.
5. Основні цілі діяльності психолога, вихователя в організації дозвілля дитини

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати наукові джерела; підготовка до практичних занять.

План-конспект проведення години дозвілля в ЗДО на теми (за вибором):

- а) година улюбленого дозвілля;
- б) відпочиваємо в колі ровесників.

Розробити один із проектів.

1. Розробити проект на тему: «День зустрічі птахів».

2. Скласти сценарій проведення свята «Тиждень чистоти вод».
3. Розробити проект «З'їзд юних любителів природи».

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Організація дозвілля, розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку через театралізовану діяльність. URL: <https://vseosvita.ua/library/organizacia-dozvilla-rozvitok-tvorcih-zdibnostej-ditej-doskilnogo-viku-cerez-teatralizovanu-dialnist-127317.html>
2. Організація дозвілля в дошкільному закладі. URL: <https://ukrbukva.net/35527-Organizaciya-dosuga-v-doshkol-nom-uchrezhdenii.html>
3. Варнава У. В. Особливості організації дозвілля дітей дошкільного віку / У. В. Варнава, Л. С. Смокова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Психологія. 2015. -Т. 20, Вип. 1. С. 6-12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_psi_2015_20_1_3

Тема 13. Організація дозвілля з дітьми шкільного віку

Педагогічна сутність вільного часу та культурного дозвілля. Ігрова сутність дозвілля. Класифікація дозвіллевих потреб. Форми культурного конфлікту: аномія, культурне запізнювання, сторонній вплив. Особливості організації дозвіллевої роботи з дітьми. Характеристика вікових груп дітей. Особливості організації дозвілля молодших школярів. Основні чинники для спрямування дозвіллевої діяльності підлітків.

Практичне заняття 13.

1. Педагогічна сутність вільного часу та культурного дозвілля.
2. Ігрова сутність дозвілля.
3. Класифікація дозвіллевих потреб.
4. Форми культурного конфлікту: аномія, культурне запізнювання, сторонній вплив.
5. Особливості організації дозвіллевої роботи з дітьми.
6. Характеристика вікових груп дітей.
7. Особливості організації дозвілля молодших школярів.

8. Основні чинники для спрямування дозвіллевої діяльності підлітків.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати основні поняття теми.

План-конспект проведення години дозвілля в початкових класах на теми (за вибором):

- а) година улюбленого дозвілля;
- б) відпочиваємо в колі ровесників.

Розробити один із проектів.

1. Скласти карту-схему: «Мандруємо до заповідників Волині».
2. Скласти словник-довідник лікарських рослин свого села, селища, міста.
3. Скласти 5 ігор-ребусів з назвами тварин, рослин (за вибором).

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Балахтар В. Використання досвіду організації дозвілля дітей та підлітків в сучасних умовах. Педагогіка та психологія. 2009. Вип. 465. С. 11–16.
2. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
3. Воловик, А. Ф. Педагогіка дозвілля [Текст] : підручник / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. Харків : ХДАК, 1999. 329 с.
4. Гончаренко, С. У. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко. К. : Либідь, 1997. 376 с.
5. Флегонтова Н. М. Педагогічна організація культурного дозвілля школярів : навчально-методичний посібник. К.: Освіта України, 2007. 144 с.
URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32304617.pdf>

Тема 14. Дозвіллева діяльність в позашкільних навчальних закладах

Вільний час школярів та його специфіка. Організація дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти. Напрями та види діяльності позашкільних навчальних закладів в Україні. Зміст позаурочної та позашкільної виховної роботи. Масові, групові та індивідуальні форми виховно роботи. Форми та види дозвіллевої діяльності підлітків і старшокласників.

Практичне заняття 14.

1. Вільний час школярів та його специфіка.
2. Організація дозвілля дітей та підлітків у системі позашкільної освіти.
3. Напрями та види діяльності позашкільних навчальних закладів в Україні.
4. Зміст позаурочної та позашкільної виховної роботи.
5. Масові, групові та індивідуальні форми виховно роботи.
6. Форми та види дозвіллевої діяльності підлітків і старшокласників.

Завдання для самостійного опрацювання

Опрацювати основні поняття теми.

План-конспект проведення години дозвілля з підлітками на теми (за вибором):

- а) година улюбленого дозвілля;
- б) відпочиваємо в колі ровесників.

Розробити один із проектів.

1. Розробити проект «Охорона лісу» (з використанням ігрових технологій).
2. Скласти план-схему проведення конкурсу малюнків, карт на тему: «Рослини польові», «Свійські тварини», доміно з малюнками.
3. Розробити модель панорами «У кутку природи».

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Воловик, А. Ф. Педагогіка дозвілля [Текст] : підручник / А. Ф. Воловик, В. А. Воловик. Харків : ХДАК, 1999. 329 с.
2. Діяльність позашкільних закладів освіти у сфері дозвілля. URL: http://www.rusnauka.com/18_NiIN_2007/Pedagogica/22791.doc.htm
3. Пустовіт Г. П. Педагогічна складова дозвіллевої діяльності дитини у позашкільних навчальних закладах: соціокультурні виклики / Г. П. Пустовіт // Інноватика у вихованні. 2016. Вип. 3. С. 15-27. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2016_3_4
4. Флегонтова Н. М. Педагогічна організація культурного дозвілля школярів : навчально-методичний посібник. К.: Освіта України, 2007. 144 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32304617.pdf>

Тема 15. Специфіка молодіжного дозвілля

Дозвілля молоді як соціально-педагогічна проблема. Характеристика специфіки дозвілля студентської молоді. Особливості культурно-дозвіллевої діяльності молоді. Інновації у сфері молодіжного дозвілля: форми, види, умови. Роль культурно-дозвіллевої діяльності у соціалізації студентської молоді.

Практичне заняття 15.

1. Дозвілля молоді як соціально-педагогічна проблема.
2. Характеристика специфіки дозвілля студентської молоді.
3. Особливості культурно-дозвіллевої діяльності молоді.
4. Інновації у сфері молодіжного дозвілля: форми, види, умови.
5. Роль культурно-дозвіллевої діяльності у соціалізації студентської молоді.

Завдання для самостійної роботи

Опрацювати основні поняття теми.

План-конспект проведення години дозвілля в початкових класах на теми (за вибором):

- а) година улюбленого дозвілля;

б) відпочиваємо в колі ровесників.

Розробити один із проектів.

1. Скласти карту-схему: «Мандруємо до заповідників Волині».
2. Скласти словник-довідник лікарських рослин свого села, селища, міста.
3. Скласти 5 ігор-ребусів з назвами тварин, рослин (за вибором).

Рекомендована література та інтернет-ресурси для вивчення теми

1. Бочелюк В. Й. Дозвіллієзнавство / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. К., 2006. 208 с.
2. Овчаренко Г. Е. Педагогічні умови соціалізації студентів мистецько-педагогічної спеціальностей у позанавчальній діяльності: Автореф. дис....канд. пед.наук. Луганськ, 2005.
5. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах: Підручник. К., 2005.
6. Пішун С. Г. Проблеми формування культурних потреб студентів та шляхи їх вирішення / С. Г. Пішун // Педагогічні науки: [зб. наук. праць]. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2001. С.237–244.
7. Савченко С. В. Науково-теоретичні засади соціалізації студентської молоді в позанавчальній діяльності в умовах регіонального освітнього простору: Автореф. дис. ...д-ра. пед. наук. Луганськ, 2004.
8. Цюлюпа С. Д. Педагогічні умови формування культури вільного часу студентів: Дис. ...канд. пед. наук 13.00.06. К., 2004.
9. Шашенко С. В. Соціальне становлення студентської молоді у позааудиторний час у Вищих навчальних закладах: Автореф. дис. ... канд. пед. наук. К., 2004.
10. Організація культурно-дозвіллевої діяльності молоді.
https://zakfolkcenter.info/wp-content/uploads/organizaziya_dozvillya_molodi.pdf

4. Розподіл балів та критерії оцінювання з навчальної дисципліни

Таблиця 4.1.

Розподіл балів з навчальної дисципліни «Організація дозвілля в закладах освіти та рекреації» для денної форми навчання

Поточний контроль (маx =40 балів)															Модульний контроль (маx = 30 балів)			Загальна кількість балів
Модуль 1															Модуль 2			
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3					МКР 1	МКР 2	МКР 3	
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	20	20	20	100
3	2	2	2	3	3	2	2	2	2	3	3	2	2	3				

Формою підсумкового семестрового контролю є екзамен і у випадку незадовільної підсумкової оцінки, або за бажанням підвищити рейтинг, студент може добрати бали, виконавши підсумковий тест.

Таблиця 4.2.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 –74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

5. Зразок тестових завдань для самоконтролю та підсумкового контролю

1. Відпочинок призначений для відновлення затрачених сил під час роботи (навчання) і поділяється на:

- 1) спортивний;
- 2) активний;
- 3) спонтанний;
- 4) пасивний.

2. Частина соціального часу, яка вивільнена від невідкладних справ і є простором вільної діяльності і вільного розвитку особистості називається:

- 1) вільний час;
- 2) біографічний час;
- 3) дозвілля.

3. До активного відпочинку можна віднести:

- 1) фізичні заняття;

- 2) спортивні ігри;
- 3) гру в доміно;
- 4) перегляд вистави в театрі;
- 5) участь у туристичному поході;
- 6) прибирання у помешканні.

4. До вимог, яким має відповідати молодіжне дозвілля слід віднести:

- 1) чітку самоорганізацію;
- 2) дезалкоголізацію;
- 3) підтримку біологічної норми здоров'я.

5. До дозвілля можна віднести такі види занять:

- 1) спілкування;
- 2) фізичні заняття;
- 3) заняття в музичній школі;
- 4) розваги та ігри;
- 5) відпочинок;
- 6) творчі заняття.

6. До основних напрямів дитячої творчості слід віднести:

- 1) художню;
- 2) технічну;
- 3) спорт, туризм та краєзнавство;
- 4) еколого-натуралістичну;
- 5) театральну;
- 6) зображувальне та декоративно-прикладне мистецтво.

7. До структурних компонентів гри можна віднести:

- 1) мету (ігровий задум);
- 2) ситуацію гри;
- 3) правила гри;
- 4) хід гри.

8. Дозвілля є специфічним _____ способом регенерації сил людини.

9. За _____ вільного часу можна визначити, яке місце відводить людина певному заняттю, а за _____ - спрямованість її інтересів і потреб.

10. Молодіжне дозвілля повинне бути різноманітне, цікаве, _____.

11. Структурними компонентами вільного часу є _____ та _____.

12. За тривалістю дозвілля поділяють на:

- а) щоденне, щотижневе, відпускне, святкове;
- б) короткочасне, довготривале, епізодичне;
- в) щоденне, щотижневе, святкове;
- г) короткочасне, довготривале.

13. Частина загального бюджету часу, яка залишається після виконання школярами навчальних занять, задоволення природних

фізіологічних потреб, інших обов'язкових занять і яку вони використовують за власним бажанням, відповідно до своїх потреб, інтересів, нахилів називається:

- 1) біографічний час;
- 2) вільний час;
- 3) дозвілля;
- 4) соціальний час.

14. Не має чіткої правової, технологічної та соціальної регламентації:

- 1) вільний час;
- 2) дозвілля;
- 3) соціальний час.

15. До більш піднесеної діяльності можна віднести такі види занять:

- 1) заочне навчання;
- 2) самоосвіту;
- 3) роботу в бібліотеці;
- 4) підвищення кваліфікації;
- 5) активну діяльність у політичній партії;
- 6) заняття в гуртку;
- 7) роботу в полі;
- 8) участь у туристичному поході.

16. До вимог, яким має відповідати молодіжне дозвілля слід віднести підтримку _____ норми здоров'я.

17. До основних вимог, яким має відповідати молодіжне дозвілля слід віднести _____ молоді в організації власного вільного часу.

18. До пасивного відпочинку можна віднести:

- 1) сон;
- 2) сидіння;
- 3) лежання;
- 4) читання преси;
- 5) похід в музей;
- 6) прогулянку.

19. Безпосередні фізичні, психічні і духовні потреби, в основному відновлюючого характеру задовольняються у процесі:

- 1) відпочинку;
- 2) гри;
- 3) дозвілля;
- 4) сну.

20. Дозвілля виступає фактором:

- 1) виховання;
- 2) розвитку особистості.

21. Культура дозвілля - це перш за все внутрішня _____ людини.

22. Порівняно із дозвіллям, більш піднесена діяльність - це прояв _____, соціальної активності, напруги духовних і фізичних сил.

23. Структуру соціального часу складають основні сфери життєдіяльності людини: _____ час, час для задоволення _____ потреб і _____ час.

24. Головними соціальними функціями дозвілля є:

а) рекреаційна, комунікативна, соціальна, творча, ціннісно-орієнтаційна, пізнавальна, виховна;

б) рекреаційна, гедоністична, комунікативна, соціальна, творча, ціннісно-орієнтаційна, пізнавальна, виховна;

в) рекреаційна, комунікативна, розвивальна, творча, ціннісно-орієнтаційна, пізнавальна, виховна.

25. Встановіть відповідність між функціями дозвілля та їх характеристикою:

1) Соціальна функція	а) спрямована на зняття виробничої (навчальної) перевтоми, психологічної перенапруги, відтворення фізичних, інтелектуальних, емоційних сил людини; на зміцнення здоров'я шляхом участі в ігрових, оздоровчих, розважальних, спортивних, туристично-екскурсійних програмах, проведення вечорів відпочинку, видовищних заходів, театралізованих вистав, масових свят.
2) Рекреаційна функція	б) сприяє тому, щоб кожна особистість мала власну гідність, могла найти зміст свого існування, сприяє інтеграції людини в суспільство, задовольняє можливість самоідентифікації, дозволяє відчути свою приналежність до певної спільноти.
3) Виховна функція	в) створення умов для вияву й розвитку творчого потенціалу особистості за межами професійно-трудової та сімейно-побутової діяльності шляхом участі особистості у виставках, творчих вечорах, в різноманітних гуртках, хобі-групах, у роботі майстерень, літературних, музичних, народознавчих віталень, художніх салонів.
4) Творча функція	г) має специфічні особливості, які полягають у добровільному включенні людини в дозвіллеву діяльність і виявляється в цілеспрямованому розвитку особистісних потенціалів (пізнавального, ціннісно-орієнтаційного, творчого, комунікативного).

26. Форми проведення учнями свого дозвілля залежать від:

а) рівня розвитку;

б) потреб та інтересів;

в) ціннісних орієнтацій особистості;

г) місця проживання.

27. До соціально-психологічних особливостей молоді відносять:

а) підвищена емоційність;

б) фізична рухливість;

в) динамічна зміна настроїв;

г) глядацька та інтелектуальна сприйнятливість;

т) нездатність до компромісу та згоди.

28. До багатопрофільних клубів можна віднести клуби:

- 1) політичні;
- 2) туристичні;
- 3) вихідного дня;
- 4) фан-клуби;
- 5) молоді сім'ї;
- 6) любителів пива;
- 7) спортивні.

29. До однопрофільних клубів можна віднести клуби:

- 1) політичні;
- 2) туристичні;
- 3) вихідного дня;
- 4) фан-клуби;
- 5) молоді сім'ї;
- 6) любителів пива;
- 7) спортивні.

30. За останні 70-100 років значно зменшився потяг дітей до:

- 1) музичних ігор;
- 2) рухливих ігор;
- 3) ігор з предметами.

31. За умови одомашнення дозвілля люди надають перевагу _____ формам відпочинку.

32. Класифікація ігор за змістово-процесуальними критеріями базується на змісті та способах здійснення ігор і включає такі їх види:

- 1) рухливі;
- 2) малорухливі;
- 3) інтелектуальні;
- 4) музичні;
- 5) сюжетно-рольові;
- 6) азартні;
- 7) забави;
- 8) конкурси тощо.

33. Конкурси можуть бути _____ і _____.

34. Кульмінаційна фаза будівельно-конструктивної гри припадає на:

- 1) 3 роки;
- 2) 5 років;
- 3) 7 років;
- 4) 12 років.

35. Музичні ігри повинні бути нескладними, одноголосими, доступними дітям. Мелодії мають бути:

- 1) короткими;

- 2) веселими;
- 3) яскравими;
- 4) легкими для запам'ятовування;
- 5) фразової побудови;
- 6) із застосуванням репризних повторень;
- 7) мажорними.

36. Особистісний, індивідуально-суб'єктивний аспект культури дозвілля складають:

- 1) склад розуму;
- 2) характер;
- 3) організованість;
- 4) потреби і інтереси;
- 5) соціальне середовище;
- 6) дозвіллева кваліфікація.

37. Клуб – це невелике об'єднання людей, засноване на спільності

---

38. До засобів, які забезпечують дитячий розвиток відносять:

- а) гру;
- б) спілкування дітей із дорослими і однолітками;
- в) дитячу літературу;
- г) різноманітні види художньої діяльності дитини;
- т) навчання.

39. Відмінною якістю культурного молодіжного дозвілля є:

- а) емоційна забарвленість;
- б) можливість займатися улюбленою справою;
- в) зустрічатись з цікавими людьми;
- г) відвідувати значимі для себе місця;
- т) бути учасником важливих подій.

40. Характерною рисою молодіжного дозвілля останнього десятиріччя стало яскраво виявлене прагнення молодих людей до _____ комфорту в спілкуванні, бажання набути певних _____ спілкування з людьми різного соціально-психологічного стану.

41. До недоліків дозвілля вдома можна віднести:

- 1) ізольованість людини;
- 2) спілкування з духовними цінностями «на прийом»;
- 3) алкоголізація дозвілля;
- 4) відрив від фізкультурних та спортивних форм дозвілля;
- 5) посилення інертності людини;
- 6) розвиток егоцентризму членів сім'ї.

42. Більш складна структура управління характерна для:

- 1) клубів;
- 2) гуртків.

43. Запам'ятовуванню і швидкому відтворенню музичної гри (особливо при першому розучуванні) допомагають:

- 1) чіткі інструкції педагога;
- 2) музично-ритмічні або сюжетно-рольові рухи;
- 3) репризи.

44. Клуби поділяються на:

- 1) однопрофільні;
- 2) профільні;
- 3) комплексні;
- 4) багатопрофільні.

45. Конкурси умовно поділяються на конкурси _____ та _____.

46. Молодість – період інтенсивного соціального дозрівання тому, що більшість молодих людей:

- 1) завершують освіту;
- 2) повністю дозрівають фізіологічно;
- 3) розпочинають трудову діяльність;
- 4) створюють сім'ї;
- 5) набувають матеріальної самостійності;
- 6) піклуються про батьків.

47. На думку дослідників, гра – специфічна діяльність для якої характерними є:

- 1) її інстинктивність;
- 2) вияв активності;
- 3) дисциплінованість;
- 4) задоволення гравців від процесу гри;
- 5) часто не має відкритої зовнішньої мети;
- 6) мимовільність;
- 7) соціальна спрямованість.

48. Найнеобхіднішою умовою успішного проведення рольових ігор є вміння педагога зайняти _____ позицію.

49. Завдяки дозвіллевим заняттям молода людина повинна краще зрозуміти власне життя, свої _____ якості, творчі здібності.

50. Шлюб і поява дітей призводить до значного _____ обсягу вільного часу, приблизно в 1,5-2 рази.

6. СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Бабенко Н. Б. Дозвілля сім'ї. Теоретичні та емпіричні аспекти: монографія / Н. Б. Бабенко. К. : ДАКККіМ, 2001. 157 с.
2. Бочелюк В. Й. Дозвіллезнавство : навч. посібник / В. Й. Бочелюк, В. В. Бочелюк. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 208 с.
3. Воловик А. Ф. Педагогіка дозвілля: підручник / А. Ф. Воловик , В. А. Воловик. Х.: ХДАК, 1999. 332 с.

4. Ковальчук Т. І. Основи педагогічної дозвіллевої діяльності /Т. І. Ковальчук. К. : ДАКККіМ, 2010. Ч. І. 277 с.

5. Монастирський Г. Л. Теорія організації / Г. Л. Монастирський. К., 2008. 319 с.

6. Петрова І. В. Дозвілля в зарубіжних країнах : підручник /І. В. Петрова ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Український центр культурних досліджень. К. : Кондор, 2008. 406 с.

7. Яременко Н. В. Дозвіллезнавство : навч. посібник / Н. В. Яременко. Фастів : Поліфаст, 2007. 460 с.

Додаткова

1. Бойко О. Вплив сучасних соціокультурних тенденцій на сферу дозвілля / О. Бойко // Світогляд – Філософія – Релігія : збірник наукових праць. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. Вип. 4. С. 249–259.

2. Бойко О. П. Культура дозвілля у суспільстві ризику : монографія /О. П. Бойко. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2011. 285 с.

3. Виховання життєвих перспектив старшокласників засобами соціокультурної діяльності у вільний від навчання час : метод. посіб. для вихователів, соц. працівників та вчителів старших класів, студ. пед. навч. закл. / уклад. О. Л. Чуланова. Кіровоград, 2000. 261 с.

4. Гализіна Е.С. Туризм - джерело радості // *Додаткова освіта*. 2010. №9. - С. 34.

5. Гімро І. В. Історія та теорія дозвілля / І. В. Гімро // *Позашкільна освіта*. 2012. № 11. С. 2 – 6.

6. Гончаренко, С. У. Український педагогічний словник [Текст] / С. У. Гончаренко. К. : Либідь, 1997. 376 с.

7. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ / В.П.Зайцев. Київ: Дакор, 2003. 304с.

8. Кутузова Г. І. Культурно-дозвіллева діяльність : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. І. Кутузова ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Ін-т соц. наук. Луцьк : Захарчук В. М., 2013. 251 с.

9. Максимовська Н. О. Наукові засади розвитку соціальної педагогіки дозвілля / Н. О. Максимовська // *Освіта та педагогічна наука*. 2012. № 5 6 (154 – 155). С. 37 – 42

10. Обертинська А.П. Масові ігри та свята : навч. посіб. / А.П. Обертинська. – Київ: Вища школа, 1980. – 181с.

11. Обертинська А.П. Основи теорії драми та сценарної майстерності / А.П. Обертинська. Київ: ДАКККМ, 1999.

12. Організація дозвілля : конспект лекцій для студентів спеціальностей 242 «Туризм», 241 «Готельно-ресторанна справа», 181 «Харчові технології» / Автори-упор. О. В. Бабаєва, Н. В. Вольфсон-Гаршина. Харків : ХТЕІ КНТЕУ, 2018. 62 с.

13. Петрук В.В. Гра як ефективна форма організації дозвілля школярів / Науковий вісник СНУ імені Лесі Українки: серія «Педагогічні науки» : збірник наукових праць. – Луцьк : ПП Іванюк В.П., 2020. 4(408) С. 35-41.

14. Петрук В.В. Ігрові програми як форма організації розвиваючого дозвілля / Педагогіка [Текст] : зб. наук. пр. : [матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції науковців, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми педагогіки, соціальної роботи та спеціальної освіти» (14 травня 2020 р.)]. Луцьк : Вежа-Друк. 2020. С. 218-220.

15. Петрук В.В. Педагогічна організація дозвілля дітей та підлітків як основа формування й розвитку особистості / Актуальні проблеми педагогічної освіти: європейський і національний вимір: Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (31 травня-1 червня 2018 року) [Текст] / А.В. Лякішева (заг. ред.). П.М. Гусак, І.Б.Кузава та ін. у 2 т. Т.2 (М-Я). Луцьк: ФОП Покора І.О., 2018. С. 77-80.

16. Пішун С. Г. Проблеми формування культурних потреб студентів та шляхи їх вирішення / С. Г. Пішун // *Педагогічні науки*: [зб. наук. праць]. Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2001. С.237–244.

17. Середюк О. Родинне свято у соціальному вихованні учнів / О. Середюк // *Почат шк.* 2002. № 6. С. 10-11.

18. Сіненко О. О. Педагогічні засади організації діяльності студентського аматорського хорового колективу: дис. ...кандидата пед. наук: 13.00.05 / О. О. Сіненко. К., 2008. 297 с.

19. Сухомлинський, В. Вибрані твори [Текст] : в 5 т. / В. Сухомлинський. – К. : Радянська школа, 1977. Т. 5. 639 с.

20. Харченко С. Я. Організація вільного часу школярів: навч.-метод. посіб. / С. Я. Харченко, І. В. Белецька, Т. С. Гаміна. Луганськ: Альма-матер, 2007. С. 14 – 32.

Інтернет-ресурси

1. Культура поведінки - Енциклопедія Сучасної України. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=51467

2. Культура поведінки та етикет як складові людської культури. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/culture/11166/>

3. Морально-етична культура соціального працівника. URL: <http://studentam.net.ua/content/view/4241/114/>

4. Сидор І. П. Професійна підготовка менеджерів дозвілля в університетах Великобританії / І. П. Сидор. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/889>

5. Організація дитячого дозвілля. URL: <http://abetka.ukrlife.org>

6. Рекреація, туризм і дозвілля: тлумачення і співвідношення понять URL: http://tourlib.net/statti_ukr/smal.htm

7. Анімація та організація дозвілля. URL:
<http://tourlib.net/animation.htm>.

Виробничо-практичне видання

Укладач **Петрук Вікторія Віталіївна**

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЛЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ТА РЕКРЕАЦІЇ

Методичні рекомендації щодо виконання практичних робіт та
самостійної роботи студентів

Друкується в авторській редакції